

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2124

Vragen van het lid **Van der Linde** (VVD) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht «Hof: deelnemer houdt recht op onvoorwaardelijke indexatie»* (ingezonden 30 januari 2020).

Antwoord van Minister **Koolmees** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 17 maart 2020)

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Hof: deelnemer houdt recht op onvoorwaardelijke indexatie»?¹ Wat is uw reactie op dit artikel?

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met het artikel. Het is een interessant artikel, waarin een specifieke uitspraak van het Hof nader wordt toegelicht.

Vraag 2

Wat is in uw ogen de reikwijdte van het arrest van het hof ten aanzien van het recht op onvoorwaardelijke indexatie? Deelt u de analyse dat het hof hier onderscheid maakt tussen pensioen dat bij een verzekeraar is opgebouwd en pensioen dat in een fonds is opgebouwd?

Antwoord 2

Op grond van de Pensioenwet is een onvoorwaardelijke indexatie onderdeel van de pensioenaanspraak. Dit in tegenstelling tot een voorwaardelijke indexatie. Dit blijkt uit de definitie van een pensioenaanspraak in artikel 1 Pensioenwet. Artikel 20 Pensioenwet bepaalt dat door de wijziging van een pensioenovereenkomst de tot het tijdstip van de wijziging opgebouwde pensioenaanspraken niet worden gewijzigd, behalve in geval van collectieve waardeoverdracht of korting op grond van artikel 134 Pensioenwet. Het Hof heeft geoordeeld dat in dit geval de wijziging in strijd is met artikel 20 Pensioenwet en dat een onvoorwaardelijk recht op indexatie over de tot het tijdstip van wijziging opgebouwde aanspraken niet zonder instemming van de werknemer kan worden gewijzigd in een voorwaardelijk recht op indexatie. De uitleg van het Hof is daarmee in lijn met de Pensioenwet.

¹ PensioenPro, 28 januari 2020; https://pensioenpro.nl/pensioenpro/30038126/hof-deelnemer-houdt-recht-op-onvoorwaardelijke-indexatie?utm_source=nieuwsbrief&utm_campaign=pp-dagelijks&utm_medium=email&utm_content=20200128

Ik deel de analyse niet dat het Hof hier in het algemeen een onderscheid maakt tussen pensioen dat is opgebouwd bij een verzekeraar of bij een pensioenfonds. Wel oordeelt het Hof dat in deze specifieke zaak de verzekeraar het recht op onvoorwaardelijke indexatie in strijd met artikel 20 Pensioenwet heeft gewijzigd (zonder instemming van de deelnemer). Het pensioenfonds heeft volgens het Hof niet in strijd met de wet of contractuele verplichtingen gehandeld.

Vraag 3

In hoeveel cao's staan afspraken over onvoorwaardelijke indexatie van pensioenen?

Antwoord 3

Het is mij niet bekend in hoeveel cao's afspraken staan over onvoorwaardelijke indexatie van pensioenen.

Vraag 4

In hoeverre voorziet u als gevolg van deze uitspraak gevolgen voor de uitwerking van het nieuwe pensioencontract?

Antwoord 4

Mijn inschatting is dat de uitspraak van het Hof in deze zaak geen nieuwe gevolgen aan het licht brengt voor het invaren van bestaande pensioenaanspraken en -rechten naar het nieuwe pensioencontract. Het is echter voorstelbaar dat de zaak nog aan de Hoge Raad wordt voorgelegd, hetgeen nog tot andere inzichten kan leiden.

Vraag 5 en 6

In hoeverre deelt u de opvatting van hoogleraar Van Meerten dat het schrappen van het verbod op wijziging van aanspraken volgens artikel 20 van de Pensioenwet onvoldoende zal zijn om verplicht collectief invaren mogelijk te maken, nu het Hof aangeeft dat onvoorwaardelijke rechten niet kunnen worden aangetast?

Bent u voornemens om maatregelen te treffen die collectief invaren mogelijk maken? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5 en 6

Een van de onderwerpen in de uitwerking van het pensioenakkoord is het faciliteren van collectief invaren. Over de manier waarop dit wordt vormgegeven, wordt u nader geïnformeerd in de hoofdlijnennotitie die voor de zomer naar Uw Kamer wordt gezonden.

Vraag 7

In hoeverre zouden ernstige financiële gevolgen, zoals een forse daling van de dekkingsgraad van het pensioenfonds of pensioenkorting voor alle betrokkenen, een grond kunnen zijn om van onvoorwaardelijke toezeggingen af te wijken? Welke grond in de (Pensioen)wet bestaat daarvoor?

Antwoord 7

Wijziging van de pensioenovereenkomst is een oplossing die op langere termijn ervoor kan zorgen dat de financiële situatie van een pensioenfonds verbetert. Of en hoe de financiële situatie verandert, is afhankelijk van de inhoud van de pensioenovereenkomst. In de Pensioenwet is in artikel 19 bepaald dat een werkgever de pensioenovereenkomst alleen kan wijzigen zonder instemming van de werknemer, indien deze wijzigingsbevoegdheid in de pensioenovereenkomst is opgenomen en er sprake is van een zodanig zwaarwichtig belang van de werkgever dat het belang van de werknemer dat door de wijziging wordt geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken.

In artikel 19 Pensioenwet gaat het om wijzigen van pensioenaanspraken naar de toekomst toe, artikel 20 Pensioenwet betreft de bescherming van wijzigen van pensioenaanspraken uit het verleden. Artikel 134 van de Pensioenwet geeft een pensioenfonds bijvoorbeeld in een uiterst geval de mogelijkheid om de verworven aanspraken en pensioenrechten te verminderen. Alle overige sturingsmaatregelen uit het herstelplan moeten dan al (tevergeefs) zijn ingezet. De Pensioenwet biedt een grond om pensioenaanspraken op basis

van de artikelen 19 en 20 te wijzigen, maar daarbij moeten wel de juiste procedures en voorwaarden gevolgd worden. Als dat niet zo is, kan een wijziging in strijd zijn met de wet.

Vraag 8 en 9

In hoeverre bieden de bestaande bepalingen in de Pensioenwet, zoals die over collectieve waardeoverdracht bij een gewijzigde pensioenovereenkomst (art. 83 Pensioenwet), voldoende aanknopingspunten voor de transitie naar een nieuw pensioenstelsel?

Hoe worden de rechten van bestaande deelnemers (zowel werkenden als de huidige gepensioneerden) bij de overgang naar het nieuwe stelsel beschermd? Deelt u de mening dat fondsen zeer zorgvuldig moeten omgaan met het opgebouwde pensioen van mensen?

Antwoord 8 en 9

In de uitwerking van het pensioenakkoord is de bescherming van de bestaande pensioenaanspraken en -rechten een aandachtspunt. U wordt hierover nader geïnformeerd in de hoofdlijnennotitie die voor de zomer naar de Uw Kamer wordt toegestuurd.

Vraag 10

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het algemeen overleg over Pensioenonderwerpen op 19 februari 2020?

Antwoord 10

Beantwoording voor het algemeen overleg Pensioenonderwerpen van 19 februari 2020 is helaas niet gelukt.